

Salgın Döneminde Uygulanacak Genel Önlemler

1. Yatan hastalara COVID-19 belirtileri ve korunma yöntemleri hakkında periyodik eğitimler verilmelidir.
2. Eğitimler Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve yayımlanan rehber ve diğer materyaller ile uyumlu olmalıdır.
3. Yatan hastalar yemeklerini mümkünse odalarında yemeli ya da yemekhanede ve dinlenme alanlarında masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1 metre olacak şekilde düzenleme yapılmalıdır. Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve mümkün ise aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanmalıdır.
4. Hasta ziyaretleri sınırlandırılmalı, telefonla görüşme saatleri arttırılmalıdır.
5. Hasta odaları gün içerisinde düzenli ve sık aralıklarla havalandırılmalıdır.
6. Hasta odalarında ve koridorlarda bulunan tuvaletlerde sabun, tuvalet kağıdı, kağıt havlu bulundurulmalı, düzenli kontrolleri sağlanmalıdır.
7. Her servis girişinde, ortak alanlarda, izolasyon odalarında **çalışanların kontrolünde olacak şekilde** alkol bazlı el antiseptiği bulundurulmalıdır.
8. Hastaların ihtiyaçları için yakınları tarafından getirilen eşyalar, servis çalışanı tarafından dış kapıdan teslim alınmalı, hasta yakınları servis içine alınmamalıdır.
9. Servislerde; TV izleme, alışveriş gibi aktivitelerin zamana yayılarak ve sosyal mesafe kurallarına uyacak şekilde kişi sayısı azaltılarak yapılması sağlanmalıdır.
10. Ortak kullanım alanları her grup değişiminden sonra havalandırılmalı, temizlik ve dezenfeksiyonu sağlanmalıdır.
11. Servislerde çay vb. ikramlar yapılıyor ise bu saatler sınırlandırılmalı, serviste tek bir personel görevlendirilmelidir.
12. Psikiyatri servisinde yatan hastalar için öncelikle temel strateji sigarayı bırakmak olmalıdır. Bırakmayı başaramayan servis hastalarının ise belirlenmiş saatlerde, kliniğin/servisin/merkezin açık alanlarını sosyal mesafeye riayet ederek kullanmaları, açık alanı bulunmayan yerlerde ise 4207 sayılı Kanuna uygun olarak belirlenmiş diğer alanlardan sırayla giriş yapacak şekilde faydalanmalıdırlar.

Acil Servis

1. Acil serviste psikiyatrik değerlendirme gereken COVID-19 vakaları, COVID-19 için ayrılmış ilk değerlendirme odasına alınmalı ve ilgili bölüm bilgilendirilerek konsültasyonun en kısa süre içinde yapılması sağlanmalıdır.
2. Hastayı değerlendiren hekim ve hastanın ajitasyonuna müdahale etmek için bulunan yardımcı sağlık çalışanı için Kişisel Koruyucu Ekipman (KKE) hazır bulundurulmalıdır.

Poliklinik

1. Acil olmayan psikiyatri randevuları salgın süresince ertelenmelidir.
2. Takip gerektiren poliklinik uygulamaları sürdürülmelidir.
3. Poliklinik başvurularını azaltmak için telefon, e-mail, Skype adresleri vb. dijital sistemlerle hasta ve yakınlarına destek hizmeti sunma seçenekleri kullanılmalıdır.
4. Hasta kabul personeli ile başvuranlar arasında en az 1 metre mesafe olmalıdır. Bu alanda görevlendirilen sağlık alışanı KKE (tıbbi maske, gözlük/yüz koruyucu) kullanmalıdır.
5. Polikliniğe başvuran tüm hastalara T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 rehberinde ayaktan başvuran hastalar için önerilen kapı triyajı sorgulaması yapılmalıdır.
6. COVID-19 vakaları ve refakatçileri tıbbi maske takılarak COVID-19'la ilgili değerlendirmelerin yapılacağı bölüme gönderilmelidir.
7. Poliklinik girişlerine, bekleme alanlarına ve tüm polikliniklere **alışanların kontrolünde olmak koşulu ile** alkol bazlı el antiseptiği konulabilir.
8. Poliklinik alanlarında oturma alanları azaltılmalı, oturma alanları arasında en az 1 m mesafe sağlanmalıdır.
9. Psikiyatrik tedavide kullanılan ilaç kan düzeyleri ve ilaç yan etkilerinin laboratuvar takipleri sürdürülmelidir.

Psikiyatri Yataklı Tedavi Hizmetleri

1. Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları hastanelerinde mümkünse; erkek ve kadın servisi ayrı ayrı olmak üzere en az iki karantina servisi düzenlenmeli; ilk yatışlarda triyaj sorgulaması COVID-19'a ilişkin herhangi bir semptom tanımlanmasa dahi ilk 14 günü burada geçirmeli ve tedavileri yapılmalıdır.
2. Hasta odaları mümkünse tek kişilik olarak düzenlenmelidir. Her serviste bir oda izolasyon odası olarak ayrılmalıdır.
3. Yatan hastalara yönelik vital bulgu (ateş, nabız, solunum sayısı, tansiyon vb.) takibi sıklaştırılmalı, COVID-19 semptomlarına yönelik sorgulama ve gözlem yapılmalıdır.

COVID-19 tanısı olan psikiyatri hastaları

1. COVID-19 hasta yönetimi T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 rehberinde belirtildiği gibi kurallarına göre değerlendirilmelidir.
2. İlgili birimlerden konsültasyon istenerek hastaların COVID-19 servisi ve yoğun bakım ünitesinde takip edilmeleri sağlanmalıdır. Psikiyatrik hastanın takip ve tedavisi COVID-19 servisi ve yoğun bakımda sürdürülmelidir.
3. COVID-19 servislerinde psikiyatrik hasta yatırılacağı zaman odaların bu hastaların takibi için uygun (ör. güvenlik, izolasyon, tespit, kırılmaz veya açılmaz cam, tespit yatağı, tespit kayışları vb.) olmasına dikkat edilmelidir.

COVID-19 PCR pozitif bulunan asemptomatik psikiyatri hastaları

1. COVID-19 testi pozitif olan, COVID-19 yönünden klinik belirti ya da akciğer BT bulgusu saptanmayan ve psikiyatrik yönden yatış endikasyonu belirlenen hastaların psikiyatri servislerinde COVID-19 için ayrılmış izolasyon odalarında takip ve tedavisi uygundur.
2. Bu odalarda standart, temas ve damlacık izolasyon önlemleri alınmalıdır.
3. İl Pandemi Kurulları ve İl Sağlık Müdürlükleri işbirliği ile mümkünse bazı hastanelerde COVID-19 hastalarının takip edilebileceği Psikiyatri Servisleri'nin kurulması sağlanabilir.

Elektrokonvülsif Tedavi (EKT) Uygulamaları

1. EKT gereken durumlarda tüm hastalar COVID-19 kabul edilerek sağlık çalışanı aerosol oluşturan işlemler için kullanılması önerilen KKE (Önlük, Ng5/FFP2, gözlük/yüz koruyucu, eldiven) kullanılmalıdır. Mümkünse aynı hasta için aynı ekip görevli olmalıdır.
2. Anestezi sırasında T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Hastalarında Acil Anestezi Yönetimi <https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/> kuralları uygulanmalıdır.
3. COVID-19 vakalarında EKT uygulamaları sadece zorunlu durumlarda ve solunum sıkıntısının uzaması olasılığına karşı yoğun bakım ünitesi bulunan merkezlerde yapılmalıdır.

Sağlık Çalışanlarının Yönetimi

1. Sağlık çalışanlarına COVID-19 belirtileri ve korunma yöntemleri hakkında periyodik eğitimler verilmeli ve verilen eğitimler kayıt altına alınmalıdır.
2. Eğitimler Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve yayımlanan rehber ve diğer materyaller ile uyumlu olmalıdır.
3. Sağlık çalışanı için kişisel koruyucu ekipman (önlük, tıbbi maske, gözlük/yüz

koruyucu, eldiven) hazır bulundurulmalıdır. Aerosol oluşturan işlemler için N95/ FFP2 maske kullanılmalıdır.

4. Kişisel koruyucu ekipmanlar giyilirken ve çıkartılırken kurallara uygun bir şekilde sırayla giymeye (önlük, maske, gözlük/yüz koruyucu ve eldiven) ve çıkarmaya (eldiven, gözlük/yüz koruyucu, önlük, maske) dikkat edilmelidir. Özellikle maskenin odadan çıkınca, en son çıkartılması ve sonrasında el hijyeni uygulanması ihmal edilmemelidir.
5. Kullanılan KKE tıbbi atık kutusuna atılmalıdır. Tek kullanımlık olmayan malzeme (gözlük ve yüz koruyucu) %70 lik alkol ile dezenfekte edilerek tekrar kullanılabilir. Çok kullanımlık tekstil önlükler yıkanıp tekrar kullanılabilir.
6. COVID-19 hastasına bakım veren sağlık çalışanı standart, temas ve damlacık izolasyon önlemlerini almalıdır.
7. Sağlık çalışanı ve hastalar arasında en az 1 metre mesafede bulunması sağlanmalı, 1m'den yakın mesafede yaklaşmak gerekirse sağlık çalışanı önlük, tıbbi maske ve gözlük/yüz koruyucu, eldiven kullanmalıdır.
8. Eldivenin doğru kullanımı çok önemlidir. Değiştirilmeyen eldivenler kontaminasyona yol açacağından hasta çevresine dokunmamaya ve el hijyenine özen gösterilmelidir.
9. El hijyeni en az 20 saniye su ve sabunla el yıkama ya da alkol içeren el antiseptiği ile sağlanabilir.
10. Sağlık çalışanlarının yemekhanede ve dinlenme alanlarında masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1 metre olacak şekilde (tercihen 2 metre) düzenleme yapılmalıdır. Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve mümkün ise aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanmalıdır.
11. Tüm sağlık çalışanları COVID-19 belirtileri ve temas öyküsü açısından her gün sorgulanmalıdır.
12. Solunum sistemi belirti ve bulgusu olan sağlık çalışanı tıbbi maske takılarak COVID-19 açısından değerlendirilmek üzere COVID-19 rehberinde belirtildiği şekilde ilgili bölüme gönderilmelidir.
13. Sağlık çalışanında COVID-19 pozitifliği saptanması durumunda temaslı çalışanların yönetimi Teması Olan Sağlık Çalışanlarının Değerlendirilmesi algoritmasına göre ilgili bölüm tarafından planlanır. Hasta sağlık çalışanı ile yakın temaslılar saptanıp İl Sağlık Müdürlüğüne takip edilir.

Temizlik ve Dezenfeksiyon

Temizlik ve dezenfeksiyon özellikle elle sık temas edilen yerlere (elektrik düğmeleri, kapı kolları vb.) yoğunlaştırılmalıdır. Su ve deterjanla temizlik sonrası hastane dezenfeksiyonunda tercih edilen bir dezenfektan kullanılarak yüzey dezenfeksiyonu sağlanabilir. 1/100 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) ya da klor tablet (ürün önerisine göre) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Hasta çıkartıları ile kirlenmiş yüzeylerde 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) ya da klor tablet (ürün önerisine göre) kullanılır. %70 lik alkol 1 dakika süre yüzey dezenfeksiyonu için kullanılabilir.